

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

32) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 177:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af bestemmelserne vedrørende selvforskyldt ledighed.

Af Jette Gottlieb (EL) og Frank Aaen (EL).
(Fremsat 4/4 2001).

Forslaget satte til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Ove Hygum):

Forslagsstillernes udgangspunkt er, at sanktionerne ved selvforskyldt ledighed er urimelige, og de ønsker derfor regeringens tilsagn om at ændre, mildne sanktionsreglerne i bekendtgørelsen om selvforskyldt ledighed. Der nævnes særlig i forslaget de situationer, hvor de ledige i aktivperioden udebliver fra samtale på AF eller afbryder et uddannelses- eller jobtræningstilbud.

Temaet i forslaget er velkendt, og jeg har tidligere besvaret en række spørgsmål om dette emne, senest til fru Jette Gottlieb i februar i år.

Det må atter understreges, at de særlige sanktionsregler i aktivperioden er lovbundet stof, der udspringer af politiske aftaler. Jeg vil allerede på grund af denne lovbinding ikke kunne imødekomme ønsket om at ændre sanktionsreglerne i dagpenge- og aktivperioden på bekendtgørelsesniveau, medmindre Folketinget forinden er indstillet på at ændre loven på dette punkt.

Jeg vil dog godt medgive forslagsstillerne, at praksis i forbindelse med administrationen af reglerne viser, at visse afgørelser i sager om selvforskyldt ledighed umiddelbart kan forekomme vanskelige at forstå. Derfor er forligspartierne bag finanslovaftalen for 2001 enige om, at der er

behov for en nærmere vurdering af sammenhæng og indhold af sanktionsreglerne i forbindelse med selvforskyldt ledighed.

Jeg har derfor efter aftale med forligspartierne bedt Landsarbejdsrådets Arbejdsudvalg vedrørende Arbejdsløshedsforsikringen om på baggrund af praksis at overveje, om der i de gældende regler i loven og bekendtgørelsen er en passende balance mellem forseelse og sanktion, og hvis det ikke skønnes at være tilfældet, har jeg bedt dem om at udarbejde forslag til en samlet ændring af sanktionsreglerne ved selvforskyldt ledighed.

Jeg vil opfordre til, at Folketinget afventer resultatet af dette arbejde, før der tages stilling til eventuelle ændringer af sanktionsreglerne.

Til de andre elementer i beslutningsforslaget vil jeg knytte nogle enkelte bemærkninger. Forslagsstillerne giver bl.a. udtryk for, at listen af gyldige grunde i reglerne om selvforskyldt ledighed bør udvides med mulighed for, at a-kassen kan skønne, om den ledige står til rådighed. Her er det nødvendigt at nævne, at listen med gyldige grunde hviler på en tidligere finanslovaftale, hvor et væsentligt element var, at listen blev gjort udtømmende.

Netop ud fra kvalitetsmæssige hensyn og for at medlemmerne skal kende deres forpligtelser er det hensigtsmæssigt, at de gyldige grunde er udtømmende. Det giver et bedre grundlag for medlemmer og kasser til at vurdere, om et medlem i en given situation kan afslå eller ophøre i et tilbud, uden at det får dagpengemæssige konsekvenser.

Herudover synes jeg, at forslagsstillerne overser det skøn, a-kassen trods alt har i vurderingen af, om en konkret situation skal henregnes til de gyldige grunde. De særlige sanktioner i aktivperioden gælder ikke enhver udeblivelse fra fremmøde på AF. Sanktionen anvendes kun i de tilfælde, hvor udeblivelsen må sidestilles med et afslag, og samtidig er det kun ved udeblivelse fra et møde om et konkret aktiveringstilbud eller udarbejdelse eller revision af en eventuel handlings- eller uddannelsesplan, den skærpede sanktion pålægges.

Ved vurderingen af, om der er tale om afslag på aktivering eller udarbejdelse af en individuel handlingsplan, foretages en samlet vurdering af medlemmets handlinger og undladelser. Ved hvert enkelt tilfælde af udeblivelse fra møde på AF skal der foretages en konkret vurdering af, om medlemmets handling eller undladelse må sidestilles med et afslag. A-kassens afgørelse i

disse situationer kan ankes til Arbejdsdirektoratet og Arbejdsmarkedets Ankenævn, og dermed mener jeg, at man fuldt ud tilgodeser medlemmers retssikkerhed.

Det er efter forslagets ordlyd især de situationer, hvor en udeblivelse sidestilles med et afslag, der har forslagsstillernes beivring. I den sammenhæng er det vigtigt at understrege, at det er helt afgørende for arbejdsmarkedsindsatsen, at medlemmerne medvirker til at udarbejde en individuel handlingsplan og deltager i de tilbud, som arbejdsformidlingen afgiver.

I den forbindelse bør det nævnes, at det følger af rådighedsreglerne, at dagpenge kun må udbetales til ledige, som står til rådighed for arbejdsmarkedet. Denne rådighedsforpligtelse indebærer bl.a., at den ledige skal have evne og vilje til at møde til samtale på AF eller starte i et tilbud dagen efter, at medlemmet har modtaget indkaldelse hertil fra AF. AF skal derfor kun i særlige tilfælde acceptere afbud og flytning af møder, som AF har indkaldt ledige til.

Jeg kan ikke bakke op bag forslaget om, at AF skal have pligt til at kontakte den ledige om årsagen til udeblivelse fra et møde hos AF. For mig at se vil forslaget pålægge AF en unødigt ekstra administrativ byrde. Jeg finder det rimeligt, at det er den udeblevne dagpengemodtager, der kontakter AF om udeblivelsen. Hertil kommer, at den nuværende procedure, hvor AF underretter medlemmets a-kasse om udeblivelsen, giver medlemmet mulighed for at oplyse kassen om en eventuel gyldig grund til udeblivelsen.

Jeg har ikke forståelse for forslaget om, at medlemmer skal have ret til at afbryde et uddannelses- og jobtræningstilbud, hvis det ikke fungerer eller ikke lever op til medlemmets forventninger. Det er oplagt, at de konkrete aktive-ringstilbud skal have den fornødne kvalitet og skal bidrage til den lediges opkvalificering. Det er AF, der har ansvaret for, at de konkrete aktiveringstilbud, som AF visiterer til, har den fornødne kvalitet, og heri ligger også, at det bør være AF, der vurderer, om kvaliteten er konkret til stede. AF er jo en neutral offentlig myndighed, der kan vurdere spørgsmålet på et bredt, ensartet grundlag, og i den forbindelse skal det understreges, at den ledige har mulighed for at klage til det regionale arbejdsmarkedsråd over et konkret tilbud.

Det bør fastholdes, at ledige, som er utilfredse med kvaliteten af et aktiveringsforløb, må henvende sig til AF, således at den ledige og AF i samråd kan vurdere, om den individuelle hand-

lingsplan bør revideres. Afbrydelsen af forløbet vil herefter kunne ske i overensstemmelse med den individuelle handlingsplan, uden at der udløses en sanktion.

Regeringen har, som tidligere nævnt, stor forståelse for, at der skal skabes større klarhed over sanktionsreglerne ved selvforskyldt ledighed. Derfor vil vi også følge det arbejde, som aktuelt pågår i Landsarbejdsrådets arbejdsudvalg, med stor interesse, og jeg skal opfordre til, at man afventer resultatet af dette arbejde frem for at støtte det foreliggende beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Nu er der jo sådan set ikke noget til hinder for, at regeringen, såfremt dette beslutningsforslag bliver vedtaget, kunne afvente Landsarbejdsrådets indstilling, inden den udformede sit lovforslag, og det vil jeg sådan set også anbefale, for det er jo klart, at det er dem, der er nær på problemstillingerne.

Men der er en ting, der undrer mig. Arbejdsministeren har bemærket og er godt klar over, at der nogle gange er nogle problemer i sanktionsreglerne, og det vil jeg da gerne kvittere for. Men jeg har altså et spørgsmål i den forbindelse. Som der rigtigt blev gjort opmærksom på, er det et politisk forlig, der er grunden til, at den udtømmende liste over årsager ser ud, som den gør, og jeg vil spørge, om ministeren er villig til at frigøre sig fra det forlig, f.eks. op til et folketingsvalg, så vi kan få en åben diskussion om, hvorvidt den er udformet korrekt og hensigtsmæssigt.

Carsten Hansen (S):

Da vort partis ordfører i denne sag, hr. Ole Vagn Christensen, ikke kan være til stede i salen, har jeg lovet at se, om jeg kan løfte byrden og læse hans tale op. Jeg lover ikke, det bliver på helt samme vis, men jeg skal gøre, hvad jeg kan.

Enhedslisten ønsker med dette beslutningsforslag at lempe reglerne for den såkaldte selvforskyldte ledighed. Hensigten er at sikre, at de ledige ikke bliver udsat for sanktioner, hvis de i aktivperioden f.eks. bliver væk fra samtaler med arbejdsformidlingen eller springer fra de enkelte uddannelser og jobtræningstilbud.

Umiddelbart er Enhedslistens bestræbelser ganske forståelige, idet administrationen af de eksisterende regler ikke altid har været så fleksible, som man kunne forestille sig. Men det handler som bekendt om et regelsæt, der er en del af et større lovkompleks, nemlig finansloven for år

2001, og skal det ændres i den retning, Enhedslisten ønsker, forudsætter det, at der er enighed om det mellem alle de politiske partier, som har indgået aftalerne.

Som ministeren netop har oplyst, vil forligspartierne drøfte behovet for at ændre sanktionsreglerne i forbindelse med selvforskyldt ledighed. Der er ingen tvivl om, at der skal være en passende balance mellem forseelsen og den konkrete sanktion, og i Socialdemokratiet er vi godt tilfredse med, at ministeren nu har sat et nærmere granskningsarbejde i gang i Landsarbejdsrådets arbejdsudvalg vedrørende arbejdsløshedssikringen. Hensigten er at skabe en forbedret sammenhæng i sanktionsniveauet ved de forskellige typer af selvforskyldt ledighed set i forhold til i dag.

I Socialdemokratiet vil vi tage stilling til de forslag, som Landsarbejdsrådet kommer frem til, og derfor kan vi ikke tilslutte os Enhedslistens beslutningsforslag. Men det er jo muligt, som det også er sagt tidligere, at rådet vil komme frem til forslag som dem, Enhedslisten fremsætter.

Som sagt vil vi tage stilling til en samlet revision af reglerne til den tid. Vi er dog helt enige i, at der er behov for størst mulig klarhed over sanktionsreglerne med størst mulig sikkerhed for den enkelte ledige, og også det vil vi få belyst, når Landsarbejdsrådet har gjort sit arbejde færdigt.

Vi kan altså ikke støtte forslaget, som det ligger nu, og da De Radikales ordfører, hr. Anders Samuelsen, ikke kan være til stede i salen, skal jeg på hans vegne oplyse, at de heller ikke kan støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

I tråd med den overordentlig åbne holdning, hr. Ole Vagn Christensens tale lagde op til, vil jeg godt spørge den socialdemokratiske ordfører, om man agter at inddrage det meget lange forløb, siden der for 3 år siden var en forespørgselsdebat, hvor man også udviste åbenhed, i sine overvejelser. Siden har der været en meget stor konference, hvor bl.a. Folketingets ombudsmand deltog og kom med nogle meget klare anbefalinger om retssikkerheden i sanktionssystemet, og der var bl.a. diskussion af forskellen mellem situationen i dagpengeperiode og aktivperiode. Har man tænkt sig at inddrage det i overvejelserne, når man er åben over for at udforme nye regler?

Så vil jeg også spørge den socialdemokratiske ordfører, om Socialdemokratiet op til det kommende folketingsvalg eventuelt vil overveje at stille sig frit i forhold til de forlig og de bindinger, man har indgået på området.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Lad mig for det første slå fast, at vi selvfølgelig står bag de aftaler, vi har lavet, og lever op til dem. Det er det ene.

Det andet er, at jeg er ikke i tvivl om, at når det er Landsarbejdsrådet, der står for denne undersøgelse, vil det blive en kvalitativ og en god undersøgelse, og vi vil tage stilling ud fra den, når resultatet kommer. Det er de signaler, jeg har sendt i dag på Socialdemokratiets vegne.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Skulle det forstås som en kritik af Ombudsmandens indstilling, som kom frem i foråret 1999?

Jens Vibjerg (V):

Også i Venstre vedstår vi de forlig og de aftaler, vi har lavet med regeringen, og vi kan derfor ikke støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Ole Sohn (SF):

Jeg beklager. Jeg havde ikke nogen større intention om at forlænge debatten, men jeg synes, det er lidt afgørende at vide, hvad Venstre vil.

Jeg har forstået på ministeren og på den socialdemokratiske ordfører, at de faktisk har forståelse for, at en lang række af de regler, som er bundet op på a-kasse-systemet og ikke mindst på arbejdsmarkedsreformen, virker meget uhenigtsmæssigt, men at de bare ikke føler, at de kan ændre dem, fordi de er bundet til forligspartierne, herunder Venstre. Derfor er det da altafgørende for ministeren at vide, om Venstre er indstillet på at være med til at skabe en større retssikkerhed og forståelse for den enkelte mand, for den lille mand mod systemet, som er Venstres kendetæknelse.

Derfor vil jeg gerne spørge Venstre: Vil man her fra talerstolen give ministeren carte blanche til at sørge for at rette op på de urimelig mange skævheder i a-kasse-reglerne og arbejdsmarkedsreformen, så vi får sikret den lille mands, den enkelte borgers retstilstand over for det store statslige system?

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg kunne ikke drømme om at være så grov, at jeg her fra talerstolen beskyldte hverken Socialdemokratiet eller Venstre for at ville lave forligsbud, men jeg vil spørge, hvordan Venstre har tænkt at administrere sit forlig. Venstre har jo også været vidende om alle de konkrete sager, der har påvist, at reglerne er uhensigtsmæssige, og hvordan forskellige stramninger har virket på en måde, som har forstærket systemets problemer i et fuldstændig umådeholdent omfang, og masser af de her eksempler er jo nævnt i vores beslutningsforslag.

Jeg beder sådan set ikke om konkret stillingtagen til beslutningsforslaget, for det er for meget at kræve. Men jeg beder om en overordnet stillingtagen: Er Venstre villig til at indgå i en dialog om lempelse af nogle af de sanktioner, der har vist sig at være alt for stramme?

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Hvis nu de to ordførere havde hørt godt efter, hvad jeg sagde. Det var jo ikke så langt, så det var jo til at overse.

Jeg sagde, at vi vedstod både forlig og aftaler, og deri ligger også, at vi har lavet en aftale i forligskredsen om, at nu skal LAR kigge på de problemer, vi er stødt ind i. De er jo årsagen til, at vi også syntes, det var en god idé at få kigget på tingene, for ellers havde vi som forligspartner sagt: Nej, der er ingen grund til at kigge på de ting, dem lader vi ligge. Vi har et forlig, og det kører. Men vi har sagt, at der skal kigges på tingene, og vi afventer i forligskredsen, at LAR vender tilbage.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jamen det var jo lidt af et goddag mand øksekraft-svar, for man kan vel ikke lade sin indstilling afhænge af, hvilke konkrete forslag til eventuelle ændringer der måtte komme. Det må være rimeligt, at Venstre kommer med en bare helt overordnet linje for, i hvilken retning man mener det skal gå, for man behøver da ikke afvente LAR's indstilling. Det er klart, at de skal komme med konkrete indstillinger, men hvad er Venstres helt overordnede linje med hensyn til eventuelle ændringer?

Formanden:

Nu skal vi jo ikke gå uden for forslaget's grænser. Det må ikke blive til nogen generel arbejdsmarkedspolitisk debat, for så bliver der altså lukket. Det vil jeg bare sige med det samme.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Jeg kan sige for Venstres vedkommende, at vi har set nogle problemfelter, og derfor kommer undersøgelsen. Men vi foruddiskonterer ikke vores holdning til tingene. Vi kigger på tingene, når svaret kommer, og mere har jeg sådan set ikke at sige til forslaget.

Formanden:

Fru Eva Møller som ordfører.

Eva Møller (KF):

Da Det Konservative Folkepartis ordfører, hr. Knud Erik Kirkegaard, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne fremføre følgende:

Vi kan ikke støtte Enhedslistens forslag. Naturligvis kan der være behov for løbende at vurdere, om regelsættet omkring rådighed og sanktionerne herfor er udformet hensigtsmæssigt, og om regelsættet i praksis fungerer efter de hensigter, vi som lovgivere har haft. I kredsen af forligspartier havde vi for nogle uger siden en sådan drøftelse på baggrund af en række afgørelser i Arbejdsmarkedets Ankenævn. På nogle områder kan der være behov for en opstramning, på andre områder kan der være behov for en lempelse. Det drøfter vi videre med arbejdsministeren.

På denne baggrund kan vi ikke støtte forslaget.

Ole Sohn (SF):

De elementer af kritikpunkter, som er skitseret som eksempler i Enhedslistens beslutningsforslag, kan vi nikke meget genkendende til, for det er nogle, som alle vi arbejdsmarkedsordførere er stødt på igennem tiden. Det er nogle, som bl.a. blev rejst på den conference, som fandt sted i 1999, og det er nogle, som løbende kommer til, og de vil også komme i tiden fremover.

Derfor er vi helt enig med Enhedslisten i, at der er behov for at få ændret både a-kasse-lovgivningen og arbejdsmarkedsreformen.

Jeg må indrømme, at jeg ikke er helt tilfreds med ministerens udgangspunkt, hvor man siger, at hvis der bliver grebet ind i forbindelse med et medlems rådighed og medlemmet mener, det er

urimeligt, kan man jo bare anke afgørelsen. Ja, det er korrekt. Det kan man formelt set, og det sker da forhåbentlig i de tilfælde, hvor det er nødvendigt.

Men det er altså en kendsgerning – det viser de årlige opgørelser fra Arbejdsmarkedets Ankenævn – at Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikring laver et hav af fejl, fejlafgørelser, når de skal tolke a-kasse-reglerne. Det kan ikke nytte noget; at man siger, at det ikke er tilfældet. Det har været for nedadgående. Jeg kan huske, at for år tilbage, da jeg selv arbejdede aktivt med det, var det oppe på at være en tredjedel af deres sager om rådighedsspørgsmål, som blev underkendt af ankenævnet. Det er faldet lidt; jeg tror, det er nede omkring 20 pct. nu. Men det er altså en femtedel af sagerne, hvor de ikke selv er i stand til at fortolke deres regler.

Det er selvfølgelig et udtryk for, at lovkomplekset, som de administrerer, ikke er fornuftigt, og at a-kasserne er sat i en situation, hvor de er nødt til at være overforsigtige, fordi de har et eneansvar. Det vil sige, at hvis de foretager en fejlurdering, som de ikke føler sig helt sikre på, ja, så vil de hellere gøre det, at de foretager en overfortolkning af reglerne for at undgå selv at blive gjort ansvarlig. Det vil sige, at systemet har indbygget en særdeles hårdhændet administration af reglerne til ugunst for den arbejdsløse.

Ministeren kom ind på et andet eksempel omkring arbejdsmarkedsreformen. Man kan få en handlingsplan, en aktiveringsplan, som man ikke bryder sig om, som det også er skitseret i Enhedslistens forslag – det er det, jeg plejer at betegne som et siciliansk tilbud, altså et tilbud, man ikke kan afslå – og afslår man, bliver man indberettet til sin a-kasse for ikke at stå til rådighed. Det er klart, at man kan anke til det regionale arbejdsmarkedsråd, men det regionale arbejdsmarkedsråd er jo overordnet AF-kontorerne og har dermed godkendt de kursusudbud, som kommer.

Det er jo her, hele humlen ligger. AF-kontorerne gennemfører – med accept fra de regionale arbejdsmarkedsråd – en lang række kurser og initiativer for at leve op til kvantiteten i arbejdsmarkedsreformen uden at tage hensyn til kvaliteten, uden at tage hensyn til den individuelle handlingsplan, som skal tage udgangspunkt i den enkelte arbejdsløses situation, som der står i loven, og som der har stået i de tidligere love. Men virkeligheden er bare en anden.

Derfor er man nødt til at sige, at der er behov for at lave en ny arbejdsmarkedsreform. Og mi-

nisteren har sagt: Der er lagt an til en åben debat, og alle inddrages.

Derfor håber jeg selvfølgelig også, at Enhedslisten går aktivt ind i den debat, for det er utrolig vigtigt, at man ikke alene fokuserer på, at der foretages fejl – det skal man gøre, for de skal rettes – men det, der er det helt afgørende for at undgå fejlene og fejlafgørelserne i fremtiden, er, at det lovgrundlag og det bekendtgørelsesgrundlag, som arbejdsmarkedspolitikken bygger på, bliver forandret.

Derfor håber jeg også, at Enhedslisten i de uger og måneder, der står foran os frem til efterårets samling, hvor arbejdsmarkedspolitikken skal tages op, vil indgå aktivt i debatten for at sikre, at vi får den reelle nye kurs i arbejdsmarkedspolitikken, som gør, at vi får mere rimelige forhold for arbejdsløse.

Med disse lidt rundtomkringagtige bemærkninger er det en tilkendegivelse af, at vi ser meget positivt på Enhedslistens forslag, selv om et beslutningsforslag måske ikke – fordi der er en lang række forslag, som går ind under flere lovgivninger – er den mest velegnede måde at løse det på. Men intentionen er rigtig, og den støtter vi.

Klaus Kjær (DF):

For Dansk Folkeparti er det et ubetinget krav, at man for at kunne modtage dagpenge som arbejdsløs står til rådighed for arbejdsmarkedet.

Det er klart, at begrundelserne for at udeblive kan være mange og forskelligartede, men der er i den eksisterende lovgivning anført en række og endda udtømmende eksempler på, hvornår der foreligger en gyldig grund til udeblivelse.

Det kan da godt være, at listen over gyldighedsgrunde bør udvides, men listen bør efter Dansk Folkepartis opfattelse fortsat være udtømmende, således at der ikke er mulighed for – som der lægges op til i beslutningsforslaget her – at den ledige fuldstændig bliver overladt til arbejdsløshedskassens skøn over, hvorvidt han eller hun måtte have stået til rådighed for arbejdsmarkedet. Det er ikke hensigtsmæssigt, at forskellige arbejdsløshedskasser udvikler mere eller mindre liberal praksis ved udvælsen af dette skøn.

Vi er heller ikke tilhængere af, at den arbejdsløse har ret til at afbryde et uddannelses- eller jobtræningstilbud, hvis dette ikke fungerer i overensstemmelse med målsætningen om opkvalificering eller udvikling af den arbejdsløse. Hvem skal vurdere, om der er grundlag for at

afbryde uddannelsesforløbet eller jobtræningstilbudet? Jeg må gå ud fra, at arbejdsministeren sørger for, at arbejdsformidlingerne altid sørger for, at uddannelsen eller jobtræningstilbudet er i overensstemmelse med målsætningerne om opkvalificering eller udvikling.

En vedtagelse af det foreliggende beslutningsforslag vil føre til slappe regler, uens praksis for modtagelse af arbejdsløshedsdagpenge og tvivlsomme skøn over, hvorvidt betingelserne for fortsat at oppebære arbejdsløshedsdagpenge er opfyldt.

Dansk Folkeparti kan ikke støtte forslaget.

Susanne Clemensen (CD):

CD er som bekendt også med i forligskredsen omkring arbejdsmarkedsreformen, og vi kan af den grund heller ikke støtte Enhedslistens beslutningsforslag.

Som arbejdsministeren var inde på det i sin tale, blev der jo som led i finanslovforhandlingerne mellem forligspartierne aftalt, at man skal drøfte reglerne om rådighedssanktioner i aktivperioden. De drøftelser baserer sig naturligvis på en række konkrete afgørelser i sager, hvor ledige afslår tilbud i aktivperioden eller handler på en måde, der kan sidestilles med afslag.

Som sagt har vi nu anmodet Landsarbejdsrådet om at gennemgå sanktionsreglerne og sammenholde reglerne med gældende praksis og på grundlag heraf komme med eventuelle forslag til ændring af reglerne.

Jeg vil da ikke afvise, at der er konkrete tilfælde, hvor vi har set, at der er et åbenbart misforhold mellem den lediges forseelse og de dagpengemæssige konsekvenser heraf, og at der altså også kan være behov for at præcisere, hvornår den lediges handlinger skal sidestilles med et afslag. Men som sagt vil vi gerne afvente Landsarbejdsrådets indstilling, før vi tager endelig stilling i denne her sag.

Jeg har kommentarer til et par af de enkelte punkter i Enhedslistens forslag.

Det ene punkt er det, hvor man skriver, at det skal pålægges arbejdsformidlingen hurtigst muligt at kontakte den arbejdsløse og dennes arbejdsløshedskasse, hvis den arbejdsløse er udeblevet fra en samtale eller et møde, med henblik på at vedkommende får mulighed for at forklare udeblivelsen inden for en uge.

Der mener vi simpelt hen, at det vel ikke er for meget at forlange, at den ledige selv skal kontakte arbejdsformidlingen og fortælle, hvorfor han eller hun er blevet væk. Vi mener, at man

skal passe på, at man ikke med det her forslag fratager den ledige hans eller hendes eget ansvar i denne her sammenhæng.

Vi er heller ikke enige i, at den ledige skal kunne afbryde et aktiverings- eller jobtræningstilbud, hvis blot han eller hun ikke mener, at det fungerer tilfredsstillende. Det er i hvert tilfælde sådan, jeg læser Enhedslistens beslutningsforslag.

Jeg mener selvfølgelig, at vi skal være mere kritiske med hensyn til, hvilke aktiveringstilbud der gives til de ledige. Vi har jo selv i CD været dem, der har råbt højest og sat mange spørgsmålstegn ved det, som vi opfatter som meningsløs aktivering, og som vi har set eksempler på. Men omvendt mener vi altså heller ikke, at det her skal udvikle sig til sådan en form for tagselvbord, hvor man altså kvit og frit kan forlade et tilbud, hvis man ikke synes, det passer én. Det skal naturligvis ske i samråd med arbejdsformidlingen og også gerne den enkeltes a-kasse.

Jette Gottlieb (EL):

Når vi har fremsat forslaget, er det jo, fordi vi synes, der ikke rigtig er sket noget, på trods af at denne meget store forståelse, som jeg nu hører fra alle ordførerne, rent faktisk har været til stede undervejs i forløbet, og når jeg snakker om forløbet, snakker jeg om forløbet siden den forespørgselsdebat, som Enhedslisten rejste for 3 år siden via den store konference, hvor Ombudsmanden bl.a. var inde osv. osv.

Det er min opfattelse, at der ikke er sket særlig meget, og derfor er det jo også lidt morsomt, at alle ordførere, der er med i forliget, nu hæfter deres stadige tøven op på en ny henvendelse, man nu har lavet til LAR. Jeg mener: Det har jo dog trods alt været indbefattet i LAR's opgaver, at man løbende skulle følge op på den slags ting.

Men vi er klar over, at det også er lovgrundlaget, der er årsag til mange af de skandaler, som vi oplever. I Enhedslisten er vi altså af den opfattelse, at arbejdsløse, der er medlem af en a-kasse, og som på rimelig vis står til rådighed for arbejdsmarkedet, bør være berettiget til at modtage dagpenge. Det lyder meget enkelt og let forståeligt, men vi er fuldstændig opmærksomme på, at den såkaldte aktive arbejdsmarkeds politik reelt medvirker til at forplumre billedet ikke mindst set ud fra den arbejdsløses synspunkt.

Jeg vil ikke gå ind i en overordnet debat om aktiveringspolitikken, men holde mig til indhol-

det og intentionerne i vores eget beslutningsforslag.

I løbet af de sidste par år har vi rejst en række sager, hvor arbejdsløse, der gang på gang har bevist deres rådighed, alligevel er stødt ind i sanktioner som følge af reglerne om selvforskyldt ledighed, sanktioner i form af mistet dagpenget og krav om 1.924 timers arbejde for igen at blive dagpengeberettiget på grund af en eneste forglemmelse af et møde i arbejdsformidlingen eller en tilsvarende sanktion på grund af et velbegrundet afbud til en samtale, hvor begrundelsen bare ikke efter AF's mening er blevet opfattet som god nok.

Alle kender tilstrækkelig mange eksempler til at vide, at de også selv ville have skønnet anderledes, hvis de havde siddet med sagen i arbejdsformidlingen. Det er på den måde, jeg mener, at opmærksomheden simpelt hen ikke har udløst nogen tilsvarende handlinger. Vi synes ikke, det er rimeligt.

Det er en diskussion, som Folketingets politikere med garanti kan bruge meget tid på at føre, men for den arbejdsløse drejer det sig jo ikke om spørgsmål af akademisk interesse; det er hårde kendsgerninger. For folk, der tit i forvejen står i en svær økonomisk og social situation, giver reglerne om selvforskyldt ledighed en fuldstændig horribel virkning, og menneskene får endnu et spark oveni og risikerer at ryge fuldstændig ud af både arbejdsmarkedet og dagpengesystemet.

Det konkrete indhold af vores beslutningsforslag handler om at give disse mennesker en chance. For det første at fjerne det efter min mening fuldstændig groteske forhold, at arbejdsløse i aktivperioden ved én eneste fejltagelse, f.eks. det at glemme en aftale med AF, mister dagpengerechten med, hvad dertil hører af følger og virkninger.

Til sammenligning er de tilsvarende sanktioner for arbejdsløse i dagpengeperioden én uges karantæne, og for folk i arbejde, som bliver selvforskyldt ledige ved en ubegrundet opsigelse, er der tale om 5 ugers karantæne, men for dem i aktivperioden er det altså hele dagpengerechten, der ryger.

Det er præcis sådan et forhold, som Ombudsmanden gik ind og talte om, da han på konferencen gjorde det til sin sag at sige, at der var tale om alt for strenge krav, og at det i virkeligheden var en udfordring af retsbevidstheden, at der var så stramme krav.

Måske ville det i virkeligheden være mere rimeligt at sammenligne med en situation, hvor den arbejdende f.eks. sov over sig en enkelt dag – det er jo sådan en situation, der er tale om; det fører allerhøjest til en løftet pegefinger eller øjenbryn fra mester.

Så vores forslag går i al sin enkelhed ud på at ligestille sanktionsniveauet for folk i aktivperioden med det, der gælder i dagpengeperioden, et ganske enkelt og spinkelt forslag. Altså første gang er sanktionen én uges karantæne, og hvis det sker anden gang inden for et år, mister man dagpengerechten, og så kræves der 300 timer inden for 10 uger for at genoptjene den.

Ud over sådan en ligestilling af arbejdsløse i aktivperioden med folk i dagpengeperioden har vi et par forslag i øvrigt, f.eks. at den arbejdsløses a-kasse skal have mulighed for at foretage skøn i forbindelse med, at man melder afbud til en samtale i arbejdsformidlingen.

Man kan for så vidt godt sige, som arbejdsministeren gjorde, at a-kasserne allerede i dag foretager skøn, men det er jo ikke altid, at de er på sikker grund, når de gør det, som f.eks. den sag, vi har rejst med Sømandenes a-kasse sidste år, hvor a-kassen skønnede, at det var i orden. Men så risikerer a-kassen, at tilsynet fra DFA underkender det skøn, som ellers synes rimeligt.

I den konkrete sag havde a-kassen fundet det rimeligt, at den arbejdsløse havde meldt afbud inden mødet med AF skulle finde sted. Det var altså ikke et spørgsmål om en forglemmelse, for han havde simpelt hen meldt afbud med den begrundelse, at han havde fået en aftale med en mulig køber af hans hus.

Og så for lige at understrege, at det ikke var helt urimeligt at betragte sømanden som stående til rådighed, ja, så fik han faktisk ordinært arbejde en uge efter et andet sted i landet, og det var præcis derfor, han skulle sælge sit hus. En sådan sag kan skabe umådelige mængder af balade i systemet.

Vi tillader os også i forslaget at pålægge arbejdsformidlingen pligter, nemlig pligten til at minde den arbejdsløse om problemet hurtigst muligt, hvis vedkommende ikke dukker op til aftalt tid. Det kunne man kalde formynderi, som CD's ordfører gjorde, men jeg mener altså, at det vil være ganske fornuftigt, hvis man får sådan en melding om, at man altså har glemt et eller andet og derfor skyndsømt, hvis det ikke er af ond vilje, kan nå at genoprette skaden.

Forslagets næstsidste element har også til formål at styrke den arbejdsløses rettigheder i for-

bindelse med aktiveringen. Vi mener, at der er brug for en præcisering af, at uddannelser og jobtræningsstilbud skal opfattes som tilbud og skal opfattes som et tilbud om opkvalificering med henblik på at skaffe den arbejdsløse tilbage i ordinært arbejde. Det skulle jo være hele formålet med det.

Der er masser af eksempler på, at man som arbejdsløs kan være tvunget til at henslæbe en del af tilværelsen i formålsløse projekter eller kurser. Det må være en rimelig ting, at man også som aktiveret har ret til at sige den slags projekter fra. Selvfølgelig kræver det så, at der bliver udarbejdet en alternativ handlingsplan, men det må være rimeligt, at man kan konstatere, at det projekt, man er blevet hensat til, faktisk ikke svarer til de krav, der er om, at det skal have et formål om at føre en tilbage i ordinært arbejde.

Endelig vil vi fremhæve retssikkerheden, som bl.a. består i, at man som arbejdsløs fra den ene dag til den anden kan fratages dagpengereetten på baggrund af f.eks. en a-kasses eller DFA's skøn, mens man kan vente i månedsvis, nogle gange i årevis, på behandlingen af en eventuel klage over sådan et skøn. Og det er jo en af de ting, der gør, at arbejdsministerens indvending selvfølgelig er korrekt, for man *kan* klage, men vilkårene ved sådan en klage er altså bare ikke sådan, at det ligestiller parterne.

Med de bemærkninger vil jeg altså anbefale, at man vedtager det her forslag, men kan det ikke gøres, så vil jeg anbefale, at man indgår i en debat om at få åbnet op for det.

Vores formål med at fremsætte det her forslag har været at afsøge de sprækker, der er, hvor vi kan se, at der er en vis åbenhed for visse rimelighedsbetragtninger, og jeg håber, at vi kan bygge videre på de åbninger, jeg har set i løbet af debatten her i dag. Selv hos CD og Dansk Folkeparti hørte jeg åbenhed over for nogle af tingene, så det er muligt, at der kan komme noget ud af det.

Arbejdsministeren (Ove Hygum):

Jeg skal her ved afslutningen af debatten gentage, at vi finder, der er behov for en nærmere vurdering af sammenhæng, indhold i sanktionsreglerne.

Regeringen lægger meget vægt på at leve op til de aftaler, der er indgået, både i forhold til forligskredsen og også i forhold til partier, hvor vi har tilkendegivet, at vi er optaget af at få området analyseret igennem, så der er en passende balance mellem forseelse og sanktion.

Med den manøvredundighed, regeringen i en række sager i denne samling har dokumenteret at være i besiddelse af, er jeg sikker på, at vi også finder balance i tingene, sådan at vi får en regelsamling omkring selvforskyldt ledighed, der indebærer, at der er færre situationer, helst slet ingen, hvor man kan se, at reglerne giver anledning til forskellig administration fra område til område, fra kasse til kasse, fra branche til branche.

Jeg er meget optaget af at sikre bedre, tydeligere og klarere regler, som rummer den balance, der skal være.

Nu ved jeg ikke, om jeg er den sidste, der er på talerstolen, men i forhold til ønsket om, at den ledige skal kunne afslå et tilbud, som man ikke føler lever op til nogle forventninger, så kunne jeg fristes til at stille et par spørgsmål: Hvor mange gange forestiller forslagsstillerne sig, at man skulle kunne afslå et tilbud? Og tror fru Jette Gottlieb på, at det vil være muligt at samle et ordentligt hold til uddannelse på længere sigt, hvis det er sådan, at der er den frivillighed tilknyttet aktiveringsforpligtelserne?

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Det var så lige den sidste kommentar, der udløste en kort bemærkning.

Vores forestilling er sådan set, at man opfylder lovens intention om, at formålet med aktiveringen skal være at bringe den pågældende tilbage i ordinært arbejde. Og det kan være med den type begrundelser, at den arbejdsløse f.eks. bare ønsker noget så simpelt, som at sagsbehandleren argumenterer for, at det er tilfældet. Det er den type begrundelser, der for os er overordentlig relevante.

Vi har jo haft stribevis af henvendelser fra folk, der f.eks. er blevet sendt til afklaringsforløb, til trods for at de har befundet sig på arbejdsmarkedet i 30 og 35 år. Og afklaringsforløb som vel at mærke ikke fører frem til, at de f.eks. skaber et nybrud for sig selv i en ny jobtype, men som fører til forskellige former for kend dig selv-kurser og den slags ting.

Mange gange har de arbejdsløse klaget over, at der ikke har været lydhørhed over for deres ønsker om at få en forklaring på, hvordan det skulle bringe dem tilbage på arbejdsmarkedet.

Det er bl.a. den type tilbud, men det er også den type aktiveringstilbud, hvor man kan se hen til, at det ikke fører til ordinært arbejde bagefter,

men at man blot har været hensat i et slags parkeret arbejdstilbud f.eks.

Det er den type tilbud, som vi mener det skal være muligt at sætte spørgsmålstegn ved.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 9. maj 2001, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 20.07